

Mennyi az annyi?

Minimálbér-viták a hivatalos egyeztetések előtt – Három munkaadói szövetség állásfoglalása

16. oldal

Körkérdés: mi van a kiugró gazdasági növekedés mögött? – Gablini Gábor, Gál Pál Zoltán, Horváth Miklós, dr. Orosz Csaba, Vámos György válaszol

3. oldal

Nyári szabadságok után – a biztonságos munkavégzés feltételei

12. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

- Mi van a kiugró gazdasági növekedés mögött? 3
- A magyar gazdaság elérte a járvány előtti szintet, az OECD tagországoké még nem 8

NAPIRENDEN

- Rekord M&A-láz a globális vállalati szektorban 11
- Visszatérés a nyári szabadságok után 12
- A legalapvetőbb készség: a tanulás szándéka 13
- Fidelity: Egyre stabilabb a nők helye a gazdaságban, de a járvány jobban sújtotta őket 14
- A Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet szerint megállt a csökkenő trend a késedelmes fizetés terén 15

MGYOSZ-HÍREK

- Az ÁFEOSZ-COOP Szövetség, az MGYOSZ és a VOSZ közös közleménye: Bérügyekben is szakmai párbeszédre van szükség! 16
- Dr. Rolek Ferenc a Portfolionak: A 200 ezres minimálbérhez a munkáltatói járulék jelentős csökkentése kell 17

EURÓPAI UNIÓ

- Next Generation EU: Az EB 250 milliárd euró értékű zöldkötvény kibocsátására készül 18

KÖNYVJELZŐ

- Felkészülés a mesterséges intelligencia korára 20

A MAGYAR GYÁRIPAR az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztő: Kocsi Ilona

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

Kocsi Ilona, a Magyar Gyáripar szerkesztője

Az éves előrejelzés is kiemelkedő teljesítményt jelez. Vagyis minden adott ahhoz, hogy elszálljunk, túlbecsüljük a számokat...

Minimálbér-licit: fő az óvatosság!

Különös vita tanúi lehettünk az elmúlt hetekben: miközben a hivatalos bértárgyalások még el sem kezdődtek, egyre több nyilatkozat jelent meg nyilvánosan, mennyi is legyen a minimálbér. A bűvös 200 ezer forintos tételt talán a miniszterelnök jelentette ki először, ám utána többen ráhangolódtak erre az összegre. Még a nemzeti konzultációba is bekerült e téma, és nem meglepően a válaszolók 90 százaléka támogatta, hogy emelkedjen a jövő évben 200 ezerre a minimálbér.

Az éves szokásos szakmai egyeztetések az erre kijelölt szervezeten belül – ez a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma (VKF) – most indulnak, de a várakozások már nagyok. Sokan tényként kezelik a 200 ezres minimálbért, mások meg rálicitáltak. Ha 200 ezer lehet, akkor 225 ezer is... „A vállalatok a béremelés meghatározásánál elsősorban a termelékenység növekedését és az infláció alakulását tartják meghatározónak. Hosszabb távon a béremelés csak ezekkel összhangban képzelhető el. Persze, ha a kormánynak nagyon fontos a minimálbér jelentősebb emelése, akkor tehet is az ügy érdekében: ha adót csökkent, vagy a bérjárulékot mérsékli, ahogy ez az elmúlt években is történt, akkor így fel szabadulhat vállalati forrás a nagyobb bérek fedezésére. Egyet kell elfelejtenünk: a fedezet nélküli béremelést” – mondta dr. Rolek Ferenc, az MGYOSZ alelnöke még a *júniusi Magyar Gyáriparban*. S mivel a minimálbér-licit folytatódott, három munkaadói szövetség – az ÁFEOSZ-COOP, az MGYOSZ és a VOSZ – fontosnak tartotta, hogy közös állásfoglalásban leszögezze: „Egy esetleges, a gazdasági realitásoktól elszakadó, kényszerített béremelés (a minimális bértételek tekintetében) a gazdasági egyensúlyi helyzet felbomlásához, a növekedési pálya megtöréséhez és a foglalkoztatási helyzet romlásához vezetne, amely végső soron a társadalmi felzárkózást és a már elért jóléti szintet is veszélyeztetné...” (16. oldal) Ahogy a közlemény címe jelzi: Bérügyekben is szakmai párbeszédre van szükség!

De nemcsak bérügyekben. Öröndetes, hogy az idei második negyedévben 17,9 százalékkal nőtt a magyar GDP. Ezzel az Európai Unió élvonalába tartozunk. Az éves előrejelzés is kiemelkedő teljesítményt jelez. Vagyis minden adott ahhoz, hogy „elszálljunk”, azaz túlbecsüljük a számokat. Pedig nem árt az óvatosság, a visszafogottság. A körkérdésünkre – mi van a kiugró növekedés mögött? – adott válaszok is ezt jelzik. (3. oldal) „... gond van az autógyártásban, ami a kereskedelmet sem hagyja érintetlenül. Akadozik a beszállítói lánc, a chiphiány leállásra kényszerített több gyártót is. Pedig a gyártók első félévi gyorsmérlege még extra nagy profitról tanúskodik...” – árnyalja a képet Gablini Gábor. A turizmus megítélése még nehezebb. Más a helyzet vidéken, más a fővárosban – derül ki Gál Pál Zoltán véleményéből. (4. oldal) „Én inkább kérdőjeleket látok a fantasztikus teljesítmény mögött” – mondja Horváth Miklós. (5. oldal)

Vagyis a növekedés oldaláról megítélve sem árt az óvatosság a béremeléseknél!

Mi van a kiugró gazdasági növekedés mögött?

Az idei második negyedévben 17,9 százalékkal nőtt a bruttó hazai termék (GDP) az egy évvel korábbihoz és 2,7 százalékkal az előző negyedévhez képest. Ezzel a magyar gazdaság teljesítménye a második negyedévben a 2019 második negyedévi teljesítményt is felülmúlta, de még a járvány előtti utolsó negyedévit is. Mi érzékelhető ebből a mikro szférában, a vállalatoknál, az egyes ágazatokban? Körkérde-sünkben erre kerestük a választ.

„Az autópiac mindig egy kicsit a gazdaság hőmérője is”

Ha csak az idézett számokat nézzük, könnyen azt gondolhatná az ember, itt van már a Kánaán. Majdnem 18 százalékos növekedés egy negyedévben? Ez maga a csoda... Ám ha kicsit a számok mögé tekintünk, akkor már árnyaltabb a kép. A hatalmas növekedés viszonyítási alapja egy hatalmas visszaesés volt, vagyis ezúttal egy mélypont után jött a csúcspont. Jönnie kellett, ez a válság utáni fellendülések jellemzője, csupán a mérték szokott kérdéses lenni.

És tovább tudom árnyalni a képet azzal, ha az autóiparra, autókereskedelemre fókuszálunk. Ez azért is in-

dokolt, mert az autópiac mindig egy kicsit a gazdaság hőmérője is egyben. Ha szárnyal a piac, adnak-vesznek autókat, ez ekkor azt jelzi, hogy az embereknek van pénzük erre, és bíznak a jövőben is. Tehát jól megy a gazdaságnak, és a kilátások is biztatóak. Csakhogy most gond van az autógyártásban, ami a kereskedelmet sem hagyja érintetlenül. Akadozik a beszállítói lánc, a chiphiány leállításra kényszerített több gyártót is. Pedig a gyártók első félévi gyorsmérlege még extra nagy profitról tanúskodik, ezek után még inkább különös, ha most gondokról beszélünk... Valójában már

Gablini Gábor, a Gablini Vagyonkezelő Zrt. tulajdonos vezérigazgatója, a Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetségének elnöke, az MGYOSZ alelnöke

az első félévben sem volt minden rendben. Az autógyárak azonban úgy alakították át termelési profiljukat, hogy az akadozva érkező chipeket a drágább, nagyobb profittal járó típusokhoz csoportosították át, így a kisebb pénzü vásárlók gyakran hoppon maradtak, vagy 6-12 hónapot is várniuk kell az általuk még megfizethető autókra. Ez a kereskedőknek sem jó: a havi jelentések szerint mélyrepülésben van az új autók átadása. Mostani becslések szerint az új autók eladása akár 20 százalékkal is elmaradhat a tavalyi szinthez képest, pedig az sem volt egy csúcspont. S ha nincs eladás, kevesebb a bevétel, miközben a működési költségek nem változnak.

Sokan azt gondolták, azért alakult ki az elmúlt években még ismeretlen várólista, mert óriási a kereslet, nagyon jól megy az embereknek. Ez a látszat. Valójában a keresletnél mi azt látjuk, hogy van egy nagyon gazdag, jómódú réteg, aki a luxusautókat keresi, és van egy szűkülő réteg, amely az olcsóbb kocsikra lenne vevő, ám egyes jelzések szerint ők egyre inkább a használt autókat keresik. A két réteg között egyre nagyobb a jövedelembeli különbség, és akkor még nem beszéltem azokról, akik a minimálbér körül keresnek.

Az előrejelzések szerint az autóipar helyzete nagyjából a jövő nyárra rendeződhet, akorra stabilizálódik az ellátás, a kiszolgálás, ugyanakkor nagy valószínűséggel ez a stabilizálódás a két évvel ezelőttihez képest szű-

kebb kínálattal valósul meg. És, persze, jóval magasabb árakkal. Az elmúlt egy évben az acél ára megháromszorozódott, az Európai Unió károsanyag-kibocsátási előírása szigorodott, ami ugyancsak növeli a gyártók költségeit. Az elmúlt egy évben mintegy 25 százalékkal drágultak az autók... A gyorsuló infláció nemcsak a mi szakmánkban okoz gondot. Ezzel is számolni kell, amikor gazdasági csodát emlegetünk.

Visszatérve a kiemelkedő gazdasági növekedésre: olyan érzésem van, hogy ezt is inkább az állami beruházások, az állami támogatások pörgették ilyen magas szintre. Ez nem baj, de amikor valós képet akarunk kapni a gazdaságról, akkor érdemes a beruházások struktúráját is elemezni. Célszerű megvizsgálni, hol vannak e történetben a kisebb vállalatok, az átlagemberek, akiknek valódi teljesítményét, jövedelmét elfedi a statisztika. Egy szó, mint száz: értékelni kell, hogy sikerült kijönnünk a Covid-járvány okozta válságból, de nem szabad túlértékelni. És főleg nem öndicsérettel elveszíteni a tisztánlátást: a gazdaságban sok a szélsőséges fejlemény – egyes ágazatokban nagy növekedés, másoknál még visszaesés, egyes rétegeknél nagy jövedelmek, másoknál megélhetési gondok, és szinte mindenütt állandósuló munkaerőhiány stb –, aminek hosszú távon még sokfajta kimenetele is lehet. Érdemes óvatosan bánni a tömjénfüsttel!

„Az előrejelzések szerint az autóipar helyzete nagyjából a jövő nyárra rendeződhet, akorra stabilizálódik az ellátás, a kiszolgálás, ugyanakkor nagy valószínűséggel ez a stabilizálódás a két évvel ezelőttihez képest szűkebb kínálattal valósul meg. És, persze, jóval magasabb árakkal...”

„A turizmus idejének és jövőbeni teljesítményénél kérdés, hogyan pótolható az elvesztett munkaerő”

A turizmus szemszögéből nézve nehezen értékelhető még ez a 17,9 százalékos növekedés. A mi ágazatunkban a július, augusztus a legerősebb hónap, ilyenkor szokott eldőlni, valójában milyen az évünk. Ráadásul a 2. negyedév elején még sok korlátozás érvényben volt, ami nehezítette a turizmust, különösen a külföldi vendégek megjelenését. 2019-ben ez az ágazat még 10-11 százalékban járult hozzá a GDP-hez, bár nincs pontos statisztikám, de biztos vagyok benne, hogy ezt az idejének második negyedévében még nem értük el. A bázishoz képest bizonyára már volt növekedés, hiszen 2020-ban ebben az időszakban teljes volt a leállás.

Az értékelést érdemes régiókra, városokra nézve is elvégezni. A trendek alapján valószínű, hogy a július-augusztus minden idők legnagyobb idegenforgalmát hozta vidéken, különösen a Balaton mellett. Ott kiemelkedő szezont zárhatnak a szolgáltatók, aminek örülni kell. Egészen más képet mutathatnak a városok, különösen Budapest. Persze, itt is volt forgalomnövekedés a tavalyi mélypont-hoz képest, de ez messze van még egy átlagosan jó év forgalmához. Nagy kérdés, mi lesz a következő néhány hétben. Budapesten nagy nemzetközi rendezvények valósulnak meg szeptemberben, amelyek sokat lendíthetnek a még nem túl szép bevételi szá-

Gál Pál Zoltán, a Jet Travel Kft. tulajdonos ügyvezetője, a Turisztikai és Vendéglátó Munkaadók Országos Szövetségének (VIMOSZ, az MGYOSZ tagszervezete) elnöke, az MGYOSZ alelnöke

„Az értékelést érdemes régiókra, városokra nézve is elvégezni. A trendek alapján valószínű, hogy a július-augusztus minden idők legnagyobb idegenforgalmát hozta vidéken, különösen a Balaton mellett. Ott kiemelkedő szezon zárhatnak a szolgáltatók, aminek örülni kell. Egészen más képet mutathatnak a városok, különösen Budapest.”

mokon. Csakhogy a Covid-járvány negyedik hulláma is megérkezett. Nagy kérdés, hogyan kezeli ezt a veszélyt a kormány, azaz milyen korlátozásokat, óvintézkedéseket vezet be. Bármilyen szigorítás is jönne, azt az idegenforgalom biztosan megérezné... Talán nem a harmadik negyedévben, de ez az egész évi bevételi számokat lefelé alakítaná.

Biztató, hogy Európa sok országában 50 százalék fölött van a lakosság oltottsága, ami nagyobb biztonságot ad, mint amikor a járvány első hulláma megjelent. Ezért egyes előrejelzések arról szólnak, hogy nem árt az óvatosság, de azért az élet, az üzlet megy tovább. Vagyis arra számíthatunk, hogy az üzleti utak, rendezvények sem maradnak el, legfeljebb ez utóbbinál gyakori lesz a vegyes megoldás – személyes és online jelenlét – és talán a maszk használata is általánossá válik. Mi nyitottunk sok ország felé, ám például az USA-ban még mindig olyan nagy a bizonytalanság, hogy onnan nem remélhetünk turistákat nagy számban.

Az ágazat ideai és jövőbeni teljesítményénél nagy kérdés, hogyan pótolható az elvesztett munkaerő. Miután nem volt vendég, külföldiek

nem jöttek, sok szolgáltató bezárt, s a korábbi stábját sem tudta megőrizni. Az emberek közben elhelyezkedtek, a szolgáltató szektor felszívta a nyelveket beszélő, képzett embereket. Vajon hogyan lehet őket visszahozni? Vagy máshonnan pótolni? Nemcsak azokról van szó, akik közvetlen kapcsolatban állnak a vendégekkel – pincérek, szállodaportások stb. –, hanem azokról az ágazat működtetéséhez nélkülözhetetlen szakemberekről, akik ugyan láthatatlanok, ám nélkülük nem megy az üzlet. Az ajánlatok előkészítőiről, az ügyletek lebonyolítóiról, a számlázókról stb. beszélek, a létfontosságú háttéremberekéről, akik máshol is kelendőnek bizonyultak. Így amikor azt hallok, hogy a foglalkoztatási adatokban is túlhaladtuk a 2019-s bázisét, akkor az örömben öröm is vegyül: szép ez a statisztika, de ha már majdnem mindenki dolgozik, akkor honnan pótolja a hiányzó kulcsembereket a turizmus? És ha még talán is ilyen embert, vajon meg tudja majd fizetni? És ha nem...? Szóval: bár vannak biztató jelek ebben az ágazatban is, de nagyon sok a kérdőjel, a bizonytalanság, ami így is, úgy is eldőlhet.

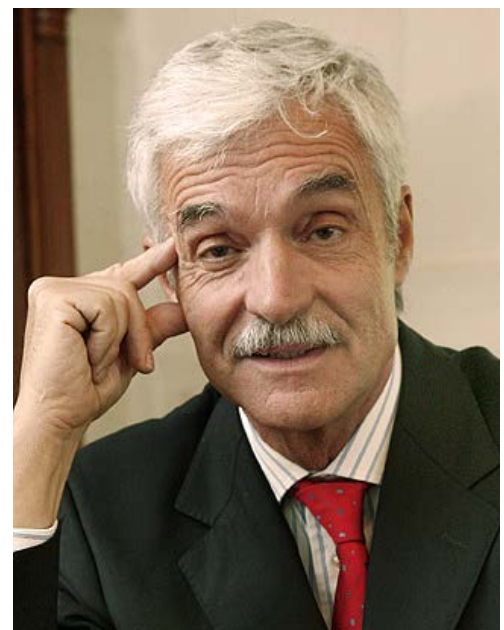
„Én inkább kérdőjeleket látok a fantasztikus teljesítmény mögött”

Több iparágban tevékenykedem, így amikor globális számokat hallok, több ágazati tapasztalattal rendelkezve rögtön mögéjük is tudom tenni az életet.

A második negyedévben 17,9 százalékkal nőtt a GDP az egy évvel korábbi hasonló időszakhoz képest? Nem lehetetlen, de hogy mögöttes nagyon eltérő teljesítmények, helyzetek húzódnak meg, az biztos. Lehetett volna olyan statisztikát is közölni, amely az elfutó inflációt elemzi... Vagy azt, hogy ugyan a foglalkoztatottsági statisztika is kitűnő, csakhogy mögötte állandósult a munkaerő-hiány, s ez lassan nemcsak a szakmunkásokra igaz, hanem a segédmunkásokra, betanítottakra is. Márpedig emberek nélkül nehéz termelni, szolgáltatni, még akkor is, ha gyorsan bevetjük a számítógépeket, ha automatizálunk. Mindent nem lehet gépekkel helyettesíteni.

Én azt látom, hogy a magyar gazdaságban – és bizonyára, más országokban is így van ez – sok nyertese van a válságnak, de legalább ennyi vesztese is. A statisztika azt jelzi, hogy a nyertesek teljesítménye bőven felülmúlta a veszteségeket. Hosszú távon is így marad? Ebben nem vagyok biztos. A Covid-járvány alaposan átrendezte az üzleti modelleket, működési formákat is. Az egészség megőrzése, az óvintézkedések többletköltséggel jártak, járnak. Minden vállalat képes ennek kezelésére, fedezésére?

A korlátozások megszűnésével az emberek kiszabadultak a lakásokból, megszabadultak a boltokba, és vásároltak. Sokat. Korábban az e-kereskedelem dübörgött, az elmúlt hónapokban a személyes vásárlás is lendületet vett. De meddig tart ez az eufória? A bezártság utáni kompenzáció mikor fullad ki, és kezdődik újra a spórolás, tudva, újra jöhetnek rosszabb idősza-

Horváth Miklós, a Ventura Zrt. elnök-vezérigazgatója, a Magyar Külgazdasági Szövetség (az MGYOSZ tagszervezete) elnöke, az MGYOSZ elnökségi tagja

„A Covid-járvány alaposan átrendezte az üzleti modelleket, működési formákat is. Az egészség megőrzése, az óvintézkedések többletköltséggel jártak, járnak. Minden vállalat képes ennek kezelésére, fedezésére?”

kok is...? Az export felfutása lendíthet a növekedési számokon, de ez sem igaz minden ágazatnál. Az autóiparnál most éppen akadozó alkatrész-ellátásról, leálló termelésről hallani, ami biztosan nem tesz jót az ágazat éves bevételének.

Magyarországon a multik jól teljesítenek, biztosan hozzájárultak a látványos növekedéshez. De mi van a kkv-kal? Ők is túlélték a pandémia megpróbáltatásait, vagy róluk még nem derült ki, mi lesz velük? A bankoktól azt hallom, hogy aggódnak. A hitelmoratóriumnak lassan vége, akkor jön el az igazság pil-

lanata, amikor újra törleszteni kell... Tartanak attól, hogy sok ügyfelükről kiderül, fizetőkép-telenné vált.

Vagyis én inkább kérdőjeleket látok a fantasztikus teljesítmény mögött. Azt tanácsolnám, várjuk meg a teljes évi adatokat, de még akkor is maradunk óvatosan derülátók: a részletek is érdekesek, fontosak a jövőbeli növekedéshez. S nem mindegy, hogy a magyar kis- és középvállalkozások meggyengülve, vagy erősen kerültek ki a Covid-válságból. Csak multi cégekre nem lehet alapozni a stabil gazdasági növekedést.

„A GDP alakulása önmagában nem mutatja ki, valójában milyen folyamatok zajlanak a gazdaságban”

Bízható ez a látványos növekedés. Ugyanakkor úgy látom, a GDP alakulása önmagában nem mutatja ki, valójában milyen folyamatok zajlanak a vállalatoknál, a gazdaságban. Bonyolultabbá vált a világ, nem lehet ugyanazokkal az adatokkal mérni a teljesítményt, mint 30-40 évvel ezelőtt.

Vegyük például az autóipart. Egyik percben látványos növekedésről szólnak a hírek, nem sokkal később már akadozó termelésről, mert chip-hiány van. A Covid-járvány alatt a kínai szállítások is késtek, s ez ráirányította a figyelmet Kelet-Európára. A nyugat-európai gyártók most még többet próbálnak kihozni ebből a térségből, mint korábban. Ez kedvez ennek a régióknak. Ez is ott van a kiugró teljesítmény mögött. A magyar gazdaságnál sokszor úgy érzem, a remek adatokhoz gyakran többet adott hozzá a szerencse, mint például a versenyképesség növekedése. Mert hogy ez utóbbinál nincs érzékelhető javulás.

A Covid-járvány alatti bezártságban sok pénz halmozódott fel a háztartásokban, ami most rázúdult a kereskedelemre. A korábban visszafogott fogyasztás mértéktelen fogyasztásba csapott át, ezzel is erősítve a növe-

kedés ad hoc jellegét. A zöltség-gyűmölcsárak az egekbe szaladtak, mint ahogy az infláció a gazdaság több területén is jelentősen megnövekedett. Érthető, de nem jó ez a folyamat.

A szűkebb területem – a gépjárműjavítás – is a nyertesek közé tartozik. Az öreg „szakik” nyugdíjba mentek az ágazat legtöbb területén, az így kialakuló szakemberhiány viszont magasabb szintű technológiák előtt nyitotta meg az utat, ami jót tett az ágazat termelékenységének, fejlődésének. A szakemberhiány persze, felfelé nyomta a béreket is. A magasabb árak és bérek is ott vannak a GDP-növekedése mögött.

Összességében – az ellentmondásos folyamatok ellenére – felszálló szakaszban van a magyar gazdaság, szerencsés a csillagok állása. Ám hogy ez mennyire tartós, mennyire megalapozott, mennyire csak pillanatnyi helyzet, azt csak a GDP növekedése alapján nem lehet megmondani. Kellene egy olyan mutató is, amely az egyéni teljesítményt, a kreativitást, az innovatív képességet is beárazza. A tartós gazdasági növekedéshez ugyanis nemcsak szerencse kell, hanem tartós teljesítmény, tartós versenyképesség-javulás is.

dr. Orosz Csaba, a HoroszCoop Külkereskedelmi Képviseleti Kft. tulajdonos ügyvezetője, az MGYOSZ alelnöke

„A korábban visszafogott fogyasztás most mértéktelen fogyasztásba csapott át, ezzel is erősítve a növekedés ad hoc jellegét”

„A kereskedelemben a legnehezebb feladat a korlátozások időszakában bekövetkezett veszteségek pótlása”

A kereskedelem helyzete döntő részben a gazdaság teljesítményéhez igazodik, de más folyamatok is befolyásolják. A GDP 18%-os megugrása egyébként azt is jelenti, hogy ebben a negyedévben a gazdaság teljesítménye 2%-kal meghaladta a járvány előtti, 2019 azonos időszakának szintjét (mivel 2020-ban elszenvedett egy visszaesést). A kereskedelem 2021 második negyedévében 7,2%-kal bővült, ami a korábbi időszak 4,8%-os visszaesését követően úgyszintén 2%-os emelkedést jelent a járványt megelőző szinthez képest.

A kereskedelem mellett ugyanakkor célszerűbb kiindulni a válaszadásban a háztartások fogyasztási kiadásainak alakulásából, aminek természetesen része a bolti kereskedelem is, annak legnagyobb, 50% feletti szelete. Az egyes költségek csatornák mozgása össze is függ (kereskedelem, vendéglátás, turizmus, különféle más szolgáltatások), hiszen mindegyik terület elszenvedett valamilyen kényszerű korlátozást a koronavírus járvány miatt, még a napi cikkek kereskedelme is (például a nyitvatartás megkurtítása, vagy a négyzetméter alapú vásárlószám korlátozása).

2021 első félévében végül 2,4%-kal a járvány előtti szint felett volt a családok költségek, a mennyiséget, volument nézve. 2021 második negyedévében 850 milliárdtal többet költöttek a családok, 6.200 milliárd forintot, ami folyó áron 16%-os megugrás, mennyiségben, volumenben 11%-os növekedés (a különbség a drágulás).

A családi költségek és ezen belül a bolti kereskedelem helyzetében a gazdaság javuló teljesítménye mellett számottevő szerepet játszott a hiteltörlesztési moratórium is, mely ezer milliárd forint körüli összeget hagyott a családok kasszájában. A különféle családtámogatások is erősítették a háztartások pénzügyi helyzetét, közvetve, vagy közvetlenül mozgatta a fogyasztási kiadásokat is.

A járvány 2020-ban a családi költségek egészében 2,5%-os, ezen belül a bolti kereskedelemben 0,4%-os visszaesést

okozott éves szinten. Ezen kell javítani 2021-ben, miközben az első félévben még különböző korlátozások éltek a fogyasztási piacokon. A családi költségek egyes területeit, a különböző szolgáltatási csatornákat és árterületeket nézve ugyanakkor jelentősek a különbségek. Egy sor boltos és más szolgáltató nem is tudott már újraindítani, döntő részben a kétszeri bezárás miatt (2020 március végétől május közepéig, majd 2021 március 8-tól április 7-ig). A napicikkes és a webes vásárlásokkal szemben a kereskedelemben az iparcikkes termékpiacok közül sok nagyot bukott, például a ruházat, könyv, de például a vendéglátás és a turizmus is hatalmas veszteséget szenvedett.

A legnehezebb pedig a korlátozások időszakában bekövetkezett veszteségek pótlása. Az elmúlt néhány hónapban a statisztika a kilábalást mutatja a költségek különböző piacain, ez nyilván önmagában rendkívül kedvező. De számos vállalkozás pénzügyi helyzete bizonytalan.

Az egyes földrajzi térségek helyzete is eltérő. A kereskedelemben a főváros veszítette a legtöbbet, jelenleg sem tudták az itteni kereskedők elérni a járvány előtti volumenszintet, döntő részben a külföldi turisták elmaradt költségek miatt. Napjainkban a járvány előtti időszakhoz hasonló a munkaerőhiány, ami ugyancsak feszültség forrása. Egyes, főleg kisvállalkozások pedig ezzel már most is nehezen tudnak megbirkózni.

A kereskedelem éves szintű teljesítménye 2021-ben előre láthatóan túllépi a járvány előtti szintet, egy szerényebb mértékű, 2-3%-os emelkedés mellett is. A kiegyensúlyozott, számottevő mértékű, a veszteségek pótlását követően a fejlesztéseket, kereskedelmi beruházásokat is segítő növekedésre 2022-től lehet számolni. Ehhez azonban a vállalkozások szabályozási környezetének is nyugodtnak, kiszámíthatónak kell lennie, amiben például a kulcskérdések közé tartozik a kötelező minimálbér emelés terhe és az ellentételezés viszonya is.

Vámos György, az Országos Kereskedelmi Szövetség (az MGYOSZ tagszervezete) főtírkára

„Az elmúlt néhány hónapban a statisztika a kilábalást mutatja a költségek különböző piacain, ez nyilván önmagában rendkívül kedvező. De számos vállalkozás pénzügyi helyzete bizonytalan.”

A magyar gazdaság elérte a járvány előtti szintet, az OECD tagországoké még nem

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) megerősítette, hogy az idei második negyedévben 17,9 százalékkal nőtt a bruttó hazai termék (GDP) az egy évvel korábbihoz és 2,7 százalékkal az előző negyedévhez képest. A nyers adatok szerint a második negyedévi GDP 2,2 százalékkal nagyobb volt a 2019. második negyedévinél. Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) 37 tagállamában viszont még nem érte el a koronavírus-járvány előtti szinteket a hazai össztermék (GDP), jóllehet a gazdasági növekedés üteme ott is gyorsult a második negyedévben.

MAGYAR GAZDASÁG: ELEMZŐI VÁRAKOZÁSOK SZERINT 7-8 SZÁZALÉKOS NÖVEKEDÉS LEHET AZ IDÉN

A magyar gazdaság teljesítménye a második negyedévben nemcsak a 2019 második negyedévi szintet múlta felül, hanem a járvány előtti utolsó negyedévit, 2019 negyedik negyedének szintjét is. Ráadásul a növekedés viszonylag kiegyensúlyozottan, minden területre kiterjedt – összegezték az MTI-nek nyilatkozó elemzők a szeptember 1-én megjelent részletes GDP-adatokból levont következtetéseiket.

Regős Gábor, a Századvég Gazdaságkutató makrogazdasági üzletágának vezetője az MTI-nek küldött kommentárjában arra hívta fel a figyelmet, hogy a gazdaság teljesítménye a szezonálisan kiigazított adatok szerint már meghaladja a vírus megjelenése előtti, 2019. negyedik negyedévi szintet. A válság nyertesének az információ, kommunikáció ágazat tekinthető, hiszen hozzáadott értéke több mint tizedével meghaladja a vírus megjelenése előtti. Szintén kedvezően alakul az ipar és az építőipar teljesítménye – mindkettő több mint 5 százalékkal meghaladta a járvány előtti

szintjét. Több ágazat (például szórakoztatóipar, szállítás, turizmus) teljesítménye azonban az érdemi éves alapú növekedés ellenére is még elmarad a válság előttitől.

Felhasználási oldalról hasonló arányban járult hozzá az éves alapú bővüléshez a fogyasztás, a beruházás, illetve a nettó export. A fogyasztás szintje még csak megközelítette a válság előtti, míg a beruházásoké már meg is haladta azt. Az export és az import esetében a kép kettős: bár a volumen mindkét esetben a vírus megjelenése előtti szint fölött van, de ez az áruk külkereskedelmének bővüléséből és a szolgáltatások külkereskedelmének (például turizmus, szállítás) visszaeséséből adódik.

A Századvég Gazdaságkutató szakértőjének prognózisa szerint az év egészét is dinamikus, 7 százalék körüli vagy akár azt meghaladó növekedés jellemezheti. A legfontosabb kockázatot ezzel szemben a vírus következő hullámai, illetve az ahhoz kapcsolódóan esetleg bevezetendő korlátozások, valamint az ipari termelést gátló chiphiány, illetve a termelői árak emelkedése jelenthet.

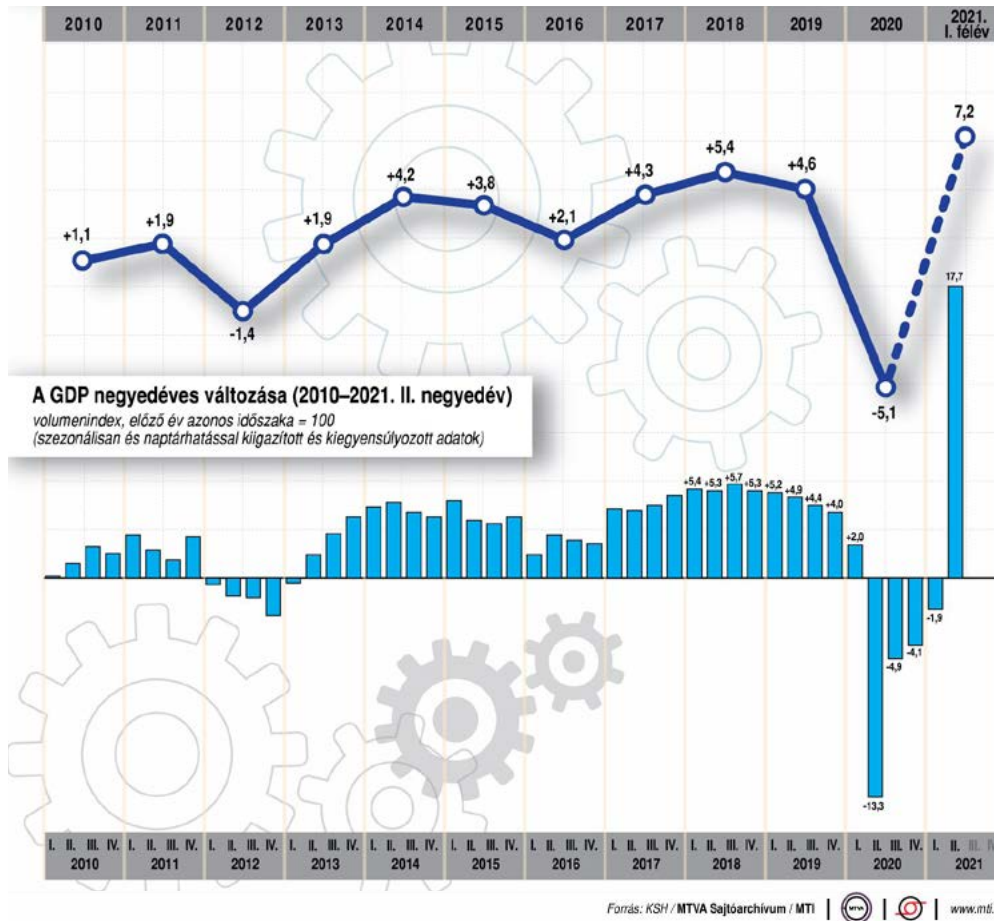
Virovác Péter, az ING Bank vezető elemzője szerint az adatokból egyértelműen látszik, hogy a válságból való kilábalás, a felzár-

KÖZÉP-EURÓPAI HAJTÓERŐ

Londoni makrogazdasági elemzők szerint a közép-európai EU-gazdaságokban, köztük Magyarországon, várhatóan nem a koronavírus-járvány alatt felhalmozódott megtakarítások, hanem a jövedelmek várható erőteljes emelkedése lesz a lakossági fogyasztás élénkülésének elsődleges hajtóereje.

Az éves gazdasági növekedés üteme

(volumenindex, előző év azonos időszaka = 100; szezonális és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok)

közás szerkezete viszonylag kiegyensúlyozott volt a termelési oldalon. Az ipar, az építőipar és a szolgáltató szektor érdemben hozzájárult ahhoz, hogy a magyar gazdaság az idei év második negyedévére már teljesen le tudja dolgozni a válság okozta gazdasági visszacsúszást – mutatott rá.

Az ipar teljesítménye különösen kiemelkedő annak fényében, hogy az ágazatot rendkívül nagymértékben sújtják az ellátási láncokat érintő zavarok. Az építőipar teljesítménye kevésbé meglepő, hiszen mind a vállalati, mind az állami, mind pedig háztartási oldalról jelentős építési hullám zajlik. Ebben a szektorban leginkább az alapanyagok nehézkes beszerzése lassítja a növekedést – tette hozzá.

Az ING Bank szakértője kiemelte: a szolgáltatások hozzáadott értékének növekedését egyértelműen a gazdaság újraindítása serkentette. Egyedül a mezőgazdaság teljesítménye húzta vissza a második negyedév folyamán a GDP-növekedést, ám az ágazat csekély súlya miatt ennek nem volt meghatározó szerepe.

Ami a felhasználási oldalt illeti, a szolgáltatások felfutásával párhuzamosan egyértelműen a háztartások fogyasztása húzta a bővülést. Az építőipar teljesítményét látva nem meglepő, hogy a bruttó állóeszköz-felhalmozás is rendkívüli mértékben emelkedett negyedéves összehasonlításban. Mivel mind a fogyasztás, mind a beruházás erősen importigényes Magyarországon, így nem meglepő, hogy az import nagyobb mértékben tudott bővülni, mint a szállítási és ellátási problémákkal küzdő export. Ugyanakkor az export magasabb szintje miatt a nettó export így is pozitívan járult hozzá a második negyedéves gazdasági teljesítményhez, amiben leginkább a szolgáltatás-export játszott meghatározó szerepet.

A kilátásokat illetően Virovác Péter úgy látja, hogy a következő negyedévben lassulhat a negyedéves gazdasági növekedés. Az újraindítás ugyanakkor még vélhetően a nyári fogyasztást a szolgáltatásokon keresztül felendítheti, így a harmadik negyedévben akár 1,0-1,5 százalék között is alakulhat a növe-

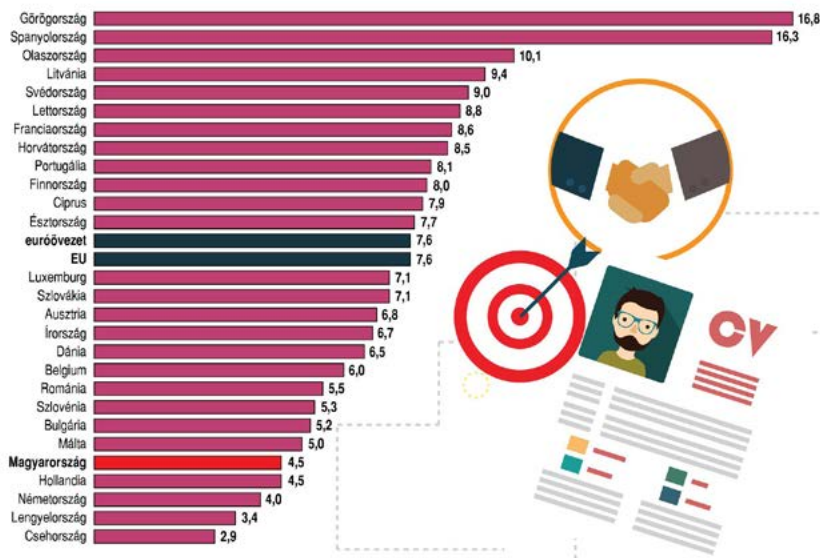
EU: ROMLOTT A GAZDASÁGI HANGULAT AUGUSZTUSBAN

Az előzetesnél nagyobb mértékben csökkent az Európai Bizottság euróövezeti gazdasági hangulatindexének augusztusi végleges értéke az előző havi csúcstól. Az uniós hangulatindex is csökkent, a magyarországi pedig emelkedett augusztusban. Az Európai Bizottság Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatósága, a DG EcFin (Directorate-General Economic and Financial Affairs) jelentése szerint augusztusban 1,5 ponttal 117,5 pontra csökkent a júliusi 119,0 pontos rekordról a gazdasági hangulatindex (Economic Sentiment Indicator, ESI) az euróövezetben.

Az Európai Unió egészében szintén 1,5 ponttal csökkent augusztusban az ESI 116,5 pontra. Az augusztusi csökkenéshez a feldolgozóipari, a szolgáltatóipari, és a fogyasztói hangulat romlása is hozzájárult. Javult viszont a hangulat az építőiparban és alig változott a kiskereskedelemben.

A magyar ESI a júliusi 108,6 ponttól 110,7 pontra nőtt, a foglalkoztatási várakozások mutatója pedig 109,2 pontról 112,9 pontra ment fel augusztusban. A magyar ESI legmagasabb értéke 120,4 pont volt, 2018 júliusában.

Munkanélküliség az EU-tagállamokban (2021. július, munkanélküliségi ráta, százalék)

GKI: JAVULÓ ÜZLETI, ROMLÓ FOGYASZTÓI VÁRAKOZÁSOK

Az áprilisi nagy ugrás után a nyári hónapokban már csak lassan araszolt felefelé a GKI konjunkturndex. Az EU támogatásával készített felmérés szerint az üzleti várakozások augusztusban is kissé javultak, a fogyasztóiak viszont július után augusztusban is némileg romlottak. Az üzleti szférán belül augusztusban az ipari és építőipar bizalmi index emelkedett, a kereskedelmi és szolgáltatói viszont hibahatáron belül csökkent. Az ipari termelők hangulata két és fél éve nem volt ilyen kedvező. A termelési kilátások, a rendelésállomány – ezen belül az export –, a készletek és az elmúlt időszak termelés értékelése egyaránt javult. Az építőipari bizalmi index – a júliusi jelentős csökkenés után – augusztusban emelkedett, s ismét kissé több az optimista, mint a pesszimista cég.

kedés a második negyedévhez viszonyítva. Összességében az első fél év adatai alapján szinte biztosra vehető, hogy az idén a magyar gazdaság 7,0 százalék felett bővíthet, ám némi pozitív meglepetéssel és a negyedik hullám negatív gazdasági hatásainak hiányában akár a 8 százalékos dinamika is elérhető lehet – vélekedett.

OECD: GYORSULÓ NÖVEKEDÉS, SZÉTSZAKADÓ MEZŐNY

Még mindig nem érte el a koronavírus-járvány előtti szinteket a hazai össztermék (GDP) a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) 37 tagállamában, jóllehet a gazdasági növekedés üteme gyorsult a második negyedévben. A párizsi székhelyű kormányközi szervezet előzetes adatai szerint április-júniusban az előző negyedévhez képest 1,6 százalékkal nőtt a GDP az OECD-tagállamokban.

A tavalyi második negyedévben, a járvány első hulláma által okozott globális sokk hatására példátlan mértékben, 10,4 százalékkal esett vissza az OECD-tagok gazdasági teljesítménye. A korábbi negatív rekordot a pénzügyi és gazdasági világválság csúcsán, 2009 első negyedévében mérték, de akkor is csak 2,3 százalékkal esett vissza az OECD-tagállamok gazdasági teljesítménye.

Negyedéves összevetésben a tavalyi első negyedévben 1,8 százalékkal csökkent, majd a második negyedévi 10,4 százalékos mínusz után a harmadik negyedévben már 9,4 száza-

lékkal, a negyedikben 1,1 százalékkal, az idei első negyedévben pedig 0,6 százalékkal nőtt a reál-GDP. Az idei második negyedévben az OECD-tagállamok hazai össztermékének szintje még mindig 0,7 százalékkal maradt el a járvány előtti utolsó „béke negyedévhez”, 2019 október-decemberéhez képest.

A hét legfejlettebb gazdaság (G7) közül Nagy-Britannia lemaradása volt a legnagyobb, 4,4 százalékos, majd Olaszország következik 3,8 százalékkal, illetve Franciaország és Németország 3,3-3,3 százalékkal. A G7-csoport tagjai közül csak az Egyesült Államok volt képes a járvány előtti szintre visszakapaszkodni, a második negyedévben az amerikai GDP 0,8 százalékkal haladta meg a 2019 utolsó negyedévit.

Idén április-júniusban az Európai Unióban, az euróövezetben és a hét legfejlettebb országot tömörítő G7-csoportban is nőtt a GDP. Legjobban az euróövezet teljesített, ahol az első negyedévi 0,3 százalékos csökkenés után 2 százalékkal nőtt a gazdaság. Az Európai Unióban 0,1 százalékos mínuszról 1,9 százalékra ugrott, a G7-csoportban pedig 0,4 százalékos emelkedésről 1,6 százalékos gyorsult a reál GDP-növekedés üteme a második negyedévben.

A hét legfejlettebb gazdaság közül Nagy-Britannia GDP-je nőtt a legnagyobb mértékben a júniussal zárult három hónapban: az első negyedévi 1,6 százalékos csökkenés után 4,8 százalékkal gyarapodott a hazai össztermék. A második helyezett Olaszország gazdasági növekedési üteme 0,2 százalékról 2,7 százalékosra gyorsult. Németország GDP-je 1,6 százalékkal, az Egyesült Államoké ugyancsak 1,6 százalékkal, Franciaországé 0,9 százalékkal, Kanadáé 0,6 százalékkal, Japáné pedig 0,3 százalékkal nőtt.

Éves összehasonlításban 13 százalékkal ugrott meg az OECD-országok gazdasági teljesítménye a második negyedévben, míg az elsőben 0,3 százalékkal csökkent. Az Európai Unióban az első negyedévben mért 1,3 százalékos csökkenésről 13,2 százalékos, az euróövezetben 1,3 százalékos visszaesésről 13,6 százalékos, a G7-csoportban pedig 0,6 százalékos mínuszról 12,8 százalékos GDP-növekedésre váltott át a gazdaság.

A hetek közül a brit gazdaság teljesített a legjobban, 22,2 százalékos növekedéssel, 7,6 százalékkal pedig Japán bizonyult a sereghajtónak. Franciaország GDP-je 18,7 százalékkal, Olaszországé 17,3 százalékkal, Kanadáé 13,8 százalékkal, az Egyesült Államoké 12,2 százalékkal, Németországé pedig 9,4 százalékkal bővült – összegzi az adatokat az MTI.

Rekord M&A-láz a globális vállalati szektorban

A legfrissebb adatok alapján éves rekord felé tart a globális vállalati szektor által bejelentett egyesülési és felvásárlási ügyletek (M&A) összértéke, amely időarányosan máris kétszerese a tavalyi év azonos időszakában mért összegnek. Az M&A-láz fő hajtóereje az olcsó finanszírozás és a vállalatok kiugró profitja.

A világ egyik legnagyobb pénzügyi adatszolgáltatója, a Refinitiv és a Financial Times londoni üzleti napilap közös kimutatása szerint az év eleje óta eddig 3900 milliárd dollár értékű új M&A-tranzakcióról jött létre megállapodás a globális vállalati szektorban. Ez több mint a duplája a tavalyi azonos időszakban mért értéknek – ismerteti az MTI az írást. Az elemzés hangsúlyozza, hogy 2019 egészében 2600 milliárd dollár értékű M&A-tranzakció született a világgazdaság vállalati szektorában.

A kimutatás szerint csak augusztusban – amely rendszerint az év egyik legcsendesebb hónapja M&A-szempontról – 500 milliárd dollárnyi új vállalati felvásárlási és egyesülési ügyletet jelentettek be világszerte. Tavaly augusztusban 289 milliárd, 2019 augusztusában 275 milliárd dollár összértékben hajtottak végre M&A-tranzakciókat a globális vállalati szektorban.

A Refinitiv/FT-modellszámítás szerint ha az M&A-ügyletek ilyen ütemben folytatódnak, az idén megdőlhet a pénzügyi világválság előtti utolsó teljes évben, 2007-ben elért 4300 milliárd dolláros éves M&A-rekord.

Január óta csaknem 40 ezer ilyen tranzakciót jelentettek be a vállalatok, és ezek közül sok nagyon nagy, több tízmilliárd dollár értékű volt – áll az elemzésben. Az eddig bejelentett idei megatranzakciók között volt az a több mint 30 milliárd dolláros ügylet, amelynek keretében a General Electric eladta repülőgéplétező-üzletágát a rivális ír AerCap lízingszervezetnek.

Az M&A-tranzakciók burjánzása a globális pénzügyi szolgáltatók bevételeit is felhajtotta. A JP Morgan például az idén eddig 3,6 milliárd dollár rekordjövédelmet könyvelt el befektetési banki díjakból.

Az idei M&A-tevékenység éllovasa a technológiai szektor: ebben az ágazatban jelentették be az új egyesülési és felvásárlási ügyletek 21 százalékát. A Refinitiv/FT-elemzés szerint ez a szektor legmagasabb M&A-résaránya 2000-ben lezajlott „tech boom” óta. Tavaly a technológiai szektor az M&A-tranzakciók összértékéből 16 százalékkal részesedett.

Az idén eddig 8742 M&A-ügyletet jelentettek be a globális technológiai szektorban 832 milliárd dol-

A FELVÁSÁRLÁSOK HAJTÓEREJE: A SOK PÉNZ

A Moody's adatai szerint a technológiai cégek portfólióiban van a legnagyobb készpénzállomány, és e szektoron belül az öt legnagyobb készpénztartalékoló vállalat az Apple, a Microsoft, az Alphabet, az Amazon és a Facebook.

lár értékben. A tavalyi azonos időszakban 301 milliárd dollár, 2019-ben 291 milliárd dollár értékű M&A-tranzakcióról született megállapodás a technológia vállalatok körében.

Az M&A-ügyletek hajtóerői közé tartozik a koronavírus-járvány idején felgyűlt hatalmas vállalati készpénztartalék. A Moody's Investors Service globális hitelminősítő Londonban ismertetett legutóbbi összesítése szerint az amerikai vállalati szektor nem pénzügyi profilú cégeinek készpénzállománya az idei év elejére 32 százalékkal 2150 milliárd dolláros rekordra emelkedett.

Visszatérés a nyári szabadságok után

Milyen intézkedéseket hozhatnak a munkáltatók a biztonságos őszi munkakezdés érdekében? – erre a kérdésre foglalták össze a tudnivalókat a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal szakértő ügyvédei. Jelenleg nem kell karanténba vonulnia a külföldi nyaralást választóknak, azonban a munkáltató dönthet arról, hogy engedélyezi-e a közvetlen visszatérést a munkahelyre az utazás után. Fontos tudnivaló, hogy amennyiben csak türelmi időszak után vehetik fel a munkavállalók a munkát, akkor erre az időre alapbér jár a dolgozóknak, ha pedig PCR tesztet ír elő a munkáltató a visszatérés feltételeként, annak költségeit is neki kell viselni - hívják fel a figyelmet a szakértők.

A koronavírus-járványra tekintettel az egyes országok más és más intézkedéseket hoznak az adott országban regisztrált járványügyi adatok alapján. Magyarországon a jogszabályok folyamatosan változnak a járványhelyzetnek megfelelően, jelenleg a még alacsony fertőzöttségi adatok miatt viszonylag enyhe szabályok érvényesek a szabadidős tevékenységek során, ugyanakkor több európai országban ismét korlátozások bevezetése vált szükségessé. Magyarországon jelenleg nincsen karanténkötelezettség a külföldről visszaérkezőknek, ezért a munkáltatónak kell döntenie arról, hogy engedélyezi-e a munkahelyre történő belépést közvetlenül a külföldi nyaralás után.

„A kormány ezidáig az egészségügyi és szociális ágazatban tette kötelezővé a védőoltást a foglalkoztatáshoz, más szektorok esetében ilyen kötelezettség még nincs. Erre tekintettel minden munkáltató maga döntheti el, hogy milyen munkavédelmi intézkedést tart szükségesnek ahhoz, hogy a munkavégzés helyén a fertőzés kockázatát alacsony szinten tartsa” – mondja dr. Szűcs László, a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal szakértő ügyvédje.

Ennek során érdemes azt is értékelni, hogy a munkavállalók jelentős hányada már rendelkezik természetes vagy védőoltás útján megszerzett védettséggel. Ugyanakkor a még nem védett munkavállalók szempontjából az is fontos körülmény, hogy a védettséggel rendelkezők is képesek megfertőződni és a fertőzést továbbadni.

Mivel a közkezdelt európai nyaralási célpontok – Horvátország, Olaszország, Spanyolország, Görögország – mind fokozott biztonsági kockázatot jelentő országnak minősülnek, a munkáltatók dönthetnek úgy, hogy a kiutazás előtt tájékoztatást kérnek a célországról és a visszaérkezés időpontjáról is, valamint a külföldi nyaralást követően csak türelmi idővel és/vagy

negatív PCR tesztel engedik vissza a dolgozókat a munkavégzési helyükre.

„Fontos tudni, hogy ha a munkaadó csak türelmi időszak után engedi vissza a munkahelyre az érintett munkavállalókat, akkor a munkavállaló ebben a türelmi időszakban nincs betegállományban, és már a szabadságát sem tölti, ezért erre az időre neki alapbér jár, mivel ez a köztes idő állásidőnek minősül. Azokban a munkakörökben, ahol lehetőség van távmunkavégzésre, értelemszerűen nem szükséges türelmi időt beiktatni” – teszi hozzá dr. Zsédely Márta, a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal szakértő ügyvédje.

A PwC Legal munkajogászai hangsúlyozzák: amennyiben PCR teszt elvégzését írja elő a munkáltató a visszatérés feltételeként, akkor annak költségeit is neki kell viselnie, mivel a jogszabályok ilyen PCR teszt elvégzésére nem kötelezik a munkavállalókat. A PCR teszt eredménye – akár pozitív, akár negatív – a munkavállaló egészségügyi adatának minősül, ezért a munkáltatónak rendelkeznie kell hozzáférhető adatkezelési tájékoztatóval és megfelelő érdekmentelési tesztel is, mielőtt az intézkedést bevezeti.

PwC

A legalapvetőbb készség: a tanulás szándéka

A tanulásnak (élethosszig tartó tanulásnak) kiemelt jelentősége van a munkaerőpiaci alkalmazkodásban a COVID után. A politikai színtéren sok szó esik a kormányzati döntéshozók és a munkáltatók szerepéről a készségek fejlesztésében, kevesebb arról, hogy mit tehet a munkavállaló, ha fejlődni szeretne. Erről szól a McKinsey szakértőinek cikke, amely a COVID utáni világ kihívásaira vázol fel lehetséges megoldást.

Christensen-Gittleson-Smith* cikkének alcíme szerint a tanulás önmagában egy készség, ami a személyes és a szakmai életpályán egyaránt segítheti az előrejutást és jelentős versenyelőnyt jelent. Miközben a vállalatok küzdelme átképzési céljaik teljesítéséért többé-kevésbé állandó, a munkavállalók tartózkodása az új és ismeretlen témák elsajátításától szintén az. A cikk szerzői szerint ez utóbbinak oka az, hogy kevés ember bírja a hatékony tanulás képességét. Azok, akik el tudják sajátítani a tanulásához szükséges gondolkodásmódot és tudnak hatékonyan tanulni, általában gyorsabban fejlődnek saját területükön és jobban profitálnak a tanulási lehetőségekből. A szerzők ezeket az egyéneket nevezik szándékosan tanulóknak, a szándékos tanulás képességét pedig az elkövetkező évtizedek legfontosabb munkaerőpiaci előnyének tekintik, amely birtoklója és a szervezete számára egyaránt rendkívüli hasznot hozhat.

A cikk a hatékony tanulás 8 feltételét nevesíti:

1. szándékosság
2. a kíváncsiság táplálása
3. tiszta és világos célok meghatározása
4. növekedésre fókuszáló gondolkodásmód
5. a zavaró tényezők eltávolítása

6. visszajelzés kérése
7. szabad gyakorlás
8. rendszeres reflexió

A gondolkodásmódnak kiemelt szerepe van a hatékony tanulásban, e tekintetben a cikk két féle gondolkodásmódot tekint igazán fontosnak: a növekedésre fókuszálást és a kíváncsiságot. A növekedésre fókuszáló egyén épp az ellenkezője a fixen gondolkodóknak. Ez utóbbi nem tud „válni valakivé”, mert ő már „van”. Ezzel szemben az, aki a növekedésre fókuszál, az tud változni, és ez adja a tanulás alapját. A képesség és az intellektus nem fix dolgok és muszáj őket művelni. Ennek a művelésnek az alapja egy váltás a belső párbeszédben a hiedelmek irányából a képességre: „Nem vagyok jó prezentációban” helyett a „szükséges a prezentációs készségem javítására” típusú hozzáállásra.

A saját magunkról megfogalmazott állításaink átfogalmazása drámai hatással lehet a saját képességeinkre.

A szándékos tanulás motorja a kíváncsiság, amely még akkor is fejleszthető, ha az egyén alapvetően nem kíváncsi természet. A kíváncsiság maga nem más, mint a nyitottság az újdonságokra, a figyelem, és annak képessége, hogy megtaláljuk az összefüggést különböző dolgok között.

HOGYAN FEJLESZTHETŐ?

- Nézz szembe a félelmeiddel! A félelem a legnagyobb akadálya a kíváncsiságnak.
- Keress új ötleteket és tapasztalatokat! Az új inspirációk keresése, új emberek megismerése által olyan hatást is elérhetünk, mintha teljesen új környezetbe kerülnénk. A lényeg, próbáljuk elkerülni a stagnálás állapotát, ami csak úgy lehetséges, hogy mindig valamilyen újdonsággal tápláljuk a kíváncsiságunkat.
- Fókuszálj arra, amit szeretsz! A kíváncsiságnak nem kell kimerülnie a szakmai dolgokban.

A kíváncsiság tehát a tanulás legfontosabb generátora. Mivel minden ember más, nincs rá recept, hogyan kell ezt fejleszteni. Egy a lényeg, el kell kezdeni: légy kíváncsi!

A SZÁNDÉKOS TANULÓ 5 LEGFONTOSABB TULAJDONSÁGA:

1. Határozz meg kicsi, világos célokat!

A cikk szerint éles határvonal húzódik a kíváncsiság, mint tanulást elősegítő eszköz és a „tanulás azonnali vágya” között. A tanulás is lehet ösztönös, és lehet „ragaszkodó”. Ez utóbbinál az

egyén pontosan tudja, hogy mit szeretne megtanulni. A célok meghatározása a cikk szerzői szerint sokkal inkább segíti a tanulási folyamatot, mintha egy dolog kizárólagos elsajátítására törekszünk.

2. Távolítsd el a zavaró tényezőket!

A cikk felsorol néhány módszert, melyek célja nem más, mint a tanulásra fordítandó idő fenntartása, megvédése egyéb zavaró tényezőktől. Zavaró tényezőnek tekinti például a kütyüket és javasolja ezek távol tartását a tanulási időben. Ehhez hasonlóan kiemeli a figyelem tartásának kérdését („be mindful”), és a rugalmasság fontosságát.

3. Keresd a visszajelzést!

Ha nem is szeretjük a visszajelzést, a tanulás szempontjából azonban igen fontos. Segít megvilágítani a tanuló számára a vak foltokat. A szerzők szerint a szándékosan tanulók telhetetlenül keresik a visszajelzéseket.

4. Gyakorolj szabadon azon a területen, ahol tanulni akarsz!

A cikk szerint hivatkozott szakirodalom szerint a tanulás leghatékonyabb formája a szabad gyakorlás, amely a tudásbeli rést (skills gap) célozza. Továbbá nem túl nehéz, nem túl könnyű, nem túl repetitív, van benne kihívás és kifejezetten arra a tudásra irányul, amelyet az egyén meg szeretne szerezni.

5. Rendszeresen reflektálj!

A cikk értelmezésében a reflexió egy olyan diagnosztikus készség, amely segít az önértékelésben és a képzési szükséglet meghatározásában, mind a korábbi teljesítmény függvényében, mind a többi szakértőhöz mérten. Olyan jellegű gondolkodást takar, amely segít a tervezésben, a részletek finomításában, és abban, hogy a részletek úgy álljanak össze, hogy valóban javítsák a teljesítményt. Az előttünk álló feladatok átgondolása, a végrehajtás közbeni és a tanulás után reflexió mind nagyon fontos tényezői a tanulási fo-

lyamat sikerének. Folyamatos reflexióval legyőzhetőek az egyéni korlátok.

Zárszavukban a szerzők arra hívják fel a figyelmet, hogy a szándékosságnak az a szintje, amit a teljesítményünk javításába fektetünk, felkészít arra, hogy tanuljunk, továbbá ez a szándékosság az, ami inspirál és elkötelez. A saját szándékon alapuló tanulás befektetés saját magunkba, illetve szakmánkba, a családjunkba, a közösségünkbe és a szervezetünkbe és általában a minket körülvevő világba. Ezzel lesz a szakemberek egyik legfontosabb művelendő készsége a jövőben.

A cikket ismertette:

Bálint Adrienn, az MGYOSZ szociális- és munkaügyekért felelős igazgatója

* Christensen (2020): Lisa Christensen-Jake Gittleson-Matt Smith: *The most fundamental skill: Intentional learning and the career advantage*, Article in McKinsey Quarterly, 7th August 2020.

Fidelity: Egyre stabilabb a nők helye a gazdaságban, de a járvány jobban sújtotta őket

A nők világszerte sokat tesznek a gazdaság előmozdításáért. Ők irányítják a világ legnagyobb vállalatainak egy részét, vállalkozásokat vezetnek otthonról, és sokan felnőtt fejjel visszaülnek az iskolapadba, hogy továbbképezzék magukat.

Mindez egyértelmű előnyökkel jár. A nők munkaerejét hadrendbe állító gazdaságok jobb termelékenységéről, nagyobb ellenálló képességről és a gazdasági növekedés gyorsulásáról számolnak be. Ezek után talán nem meglepő, hogy folyamatosan nő a dolgozó nők száma. Előrejelzések szerint 2030-ra világszerte 100 millióval több nő lesz aktív kereső, mint jelenleg. Ennek járulékos következménye, hogy egyre nő a jövedelmük is. A nők jövedelme 2018-ban 20 ezer milliárd dollár volt, ez az érték 2020-ra 24 ezer milliárd dollárra nőtt. Csak hogy miközben a nők egyre stabilabb helyet foglalnak el a világgazdaságban és

a munka világában, továbbra is számos olyan kihívással kell szembenéznük, melyek a férfiakat nem érintik.

Világszinten a nők jelenleg 23%-kal kevesebbet keresnek, mint a férfiak, és továbbra is nagyobb valószínűséggel vesznek ki szabadságot gyermekeik vagy idős hozzátartozóik gondozása céljából. Ezt a helyzetet tovább súlyosbította a Covid-19 járvány, mely a világ minden táján aránytalanul jobban sújtotta a nőket, mint a férfiakat. Az ENSZ adatai azt sugallják, hogy a járvány gazdasági és családi életre gyakorolt felforgató hatása huszonöt évvel vetheti vissza a nemek egyenlőség-

ge terén elért előrehaladást. A lezárások, a munkahelyek megszűnése, az iskolabezárások és a csökkenő jövedelmek hatására a világ minden táján nőtt a nők nem fizetett munkaterhelése, nagyobb részt vállaltak a házi munkából, a gyermekek gondozásából is, és – ami különösen aggasztó – a nők nagyobb arányban váltak munkanélkülivé is, mint a férfiak.

A Fidelity nemzetközi felmérésben a világ hat piacán, az Egyesült Királyságban, Németországban, Tajvanon, Japánban, Kína kontinentális részén és Hongkongban vizsgálta meg a nők anyagi helyzetével, befektetésével kapcsolatos tapasztalatokat.

A Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet szerint megállt a csökkenő trend a késedelmes fizetés terén

A vállalkozások 64 százalékának legalább egy üzleti partnere késedelmesen fizetett 2021 első fél évében, ami csökkenés az egy évvel korábbi 65 százalékhoz és a másfél évvel korábbi 68 százalékhoz képest, ugyanakkor 2 százalékpontos emelkedés a fél évvel korábbihoz viszonyítva – ismertette a MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) legújabb elemzésének főbb megállapításait az MTI-vel.

Kiemelték: az előző időszakhoz képest ugyanakkor tovább csökkent azon cégek aránya, amelyeknek üzleti partnereik több mint fele fizetett késedelmesen. Tavaly júliusban a cégek 9 százaléka, 2021 januárjában a 8 százaléka, 2021 júliusában pedig a válaszadók 6 százaléka számolt be erről – tették hozzá.

Míg a 20-49 fős és az 50-99 fős cégek 8-9 százaléka tapasztalta, hogy a partnerei több mint fele késedelmesen fizetett, addig ugyanez az arány a 100-249 fő közötti vállalkozások esetében 3 százalék, a 250 fő feletti nagyvállalatoknál pedig mindösszesen 1 százalék volt – állapította meg a GVI. Megemléstették, hogy ugyanakkor mindegyik létszámkategóriában 35-37 százalékot ért el azon cégek aránya, amelyek egyáltalán nem voltak érintettek a késedelmes fizetésben. A felmérésben részt vevő válaszadók 26 százaléka maga is tartozott a beszállítóinak az első fél évben.

A késedelmesen fizető üzleti partnerek problémája legnagyobb arányban a tisztán hazai tulajdonban álló (69 százalék) és a kereskedelmi

(69 százalék) cégek körében jelent meg – ismertették.

A felmérés szerint a lánc tartozást tapasztaló cégek aránya a 100-249 fő közötti vállalkozások esetében volt a legalacsonyabb (10 százalék), míg a többi létszám kategóriában ez az arány 14-16 százalék között alakult. A tisztán hazai tulajdonban lévő cégek 15 százaléka, a külföldi (rész) tulajdonban lévő vállalatoknak pedig 11 százaléka számolt be arról, hogy az adatfelvétel időpontját megelőző évben előfordult, hogy lánc tartozás miatt nem tudtak idejében fizetni. Ágazatonként vizsgálva a feldolgozóipari cégek körében volt a legmagasabb az arányuk (16 százalék), miközben az építőipari vállalkozásoknak már csupán a 12 százaléka számolt be lánc tartozásról a fél évvel ezelőtti 23 százalék után.

Az elemzés a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet idén júliusi negyedéves konjunktúra-felvételének adatain alapul, amelynek részeként 350, legalább 20 főt foglalkoztató hazai vállalkozást kérdeztek meg a késedelmes fizetéssel és a lánc tartozással kapcsolatban.

Az ÁFEOSZ-COOP Szövetség, az MGYOSZ és a VOSZ közös közleménye

Bérügyekben is szakmai párbeszédre van szükség!

A korábbi évek sikeres megállapodásai bizonyítják, hogy bár a gazdaság sok szereplőjének sokszínű véleménye fontos, de a formális bértárgyalások továbbra is a munkaadói és munkavállalói érdekképviseltek* valamint a kormányzat kizárólagos részvételével az erre létrehozott platformon (VKF) kell folyjanak. A reprezentatív munkaadói érdekképviseltek – az ÁFEOSZ-COOP Szövetség, az MGYOSZ és a VOSZ – nagyra értékelik a szakszervezetekkel és a kormányzattal folytatott korábbi háromoldalú egyeztetéseken elért konszenzusos eredményeket, és a bértárgyalásokat továbbra is a megszokott, magas színvonalú és szakmai megalapozottságú párbeszéd mellett kívánják folytatni. Károsnak tarjuk a politikai és hatalmi indítatású, a munkaadói szervezeteket sértő, szakmaiatlan megnyilvánulásokat.

A munkaadói érdekképviselői szervezetek továbbra is abban érdekeltek, hogy a magyar gazdaság gerincét alkotó vállalkozások fejlődése és a magyar munkavállalók boldogulása egyidejűleg biztosított legyen, mert ez az alapja a magyar társadalmi jólét növekedésének. Az élet-színvonal és az ezt megalapozó bérnövekedésben a VKF-ben tárgyaló minden oldal – munkavállalók, munkáltatók, kormány – egyaránt érdekelt és elkötelezett. A bérszínvonal alakulása ugyanakkor nem szakítható el a gazdaság teljesítményétől, amely alapvetően versenyképességünk – ezen belül is kiemelten a termelékenységünk – függ. A Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma (VKF) – a munkaadói és a munkavállalói érdekképviseltek valamint a kormányzat

elfogadott tárgyalási helyszíne – hosszú évek óta biztosítja a magas színvonalú párbeszéd lehetőségét és a szakmai hátteret a bértárgyalásokhoz is, ahol a minimális bértételekről és annak a gazdaságra és társadalomra gyakorolt hatásáról évről évre egyeztetnek a szociális partnerek. A minimálbérrel szóló megállapodás messze túlmutat a közvetlenül érintett munkavállalók körén, mivel jelentősen determinálja a munkavállalók bérnövekedését akár a minimálbér 3-4-szereséig.

A háromoldalú egyeztetési folyamat sikerességét mi sem jelzi jobban, mint a 2016. év őszén kötött bérmegállapodás. Az azóta eltelt 5 éves időszakban a minimálbér 50%-kal, míg a garantált bérminimum 70%-kal nőtt. Mindezekkel együtt az átlagbérek növekedési dinamikája is megduplázódott: a 2017. év előtti évek 4-5%-os szintjéről 10-12%-os szintre emelkedett a bérek növekedési üteme. A bérmegállapodás első évében (2017-ben) az előző évhez képest 15%-kal nőtt a minimálbér és 25%-kal a garantált bérminimum! Ez a bérrobbanás – amelyet a vállalatoknak kell megfizetniük – mégsem okozott tömeges ellehetetlenülést, mert a kormányzat a vállalkozások partnere volt a költségcsökkentésben, különösen a munkabér-terhek tekintetében. A szociális hozzájárulási adó – mint a meghatározó, bérre rakódó közteher – a 2016-os 27%-os szintről az első évben 22%-ra, majd – azóta folyamatosan csökkenve – 2021-re 15,5%-ra mérséklődött és jövőre – a szakképzési hozzájárulás megszűnése mellett – 15% lehet. A kibontakozott bérnövekedési pálya ugyanakkor a gazdasági fejlődést is jól

szolgált, hiszen a GDP dinamikusan – az EU átlagát meghaladóan – nőtt, illetve a járvány okozta tavalyi évet sújtó válságban kevésbé csökkent az európai országok átlagánál.

A magyar termelékenység azonban nehezebben változik: sajnos ma még mind a fejlettebb európai országokétól, mind a visegrádi országokétól elmarad. Ezért, a bérszínvonal további gyors emelkedését csak a termelékenységünk fokozottabb növelésével lehet elérni, amelyhez hozzájárul a technológiai modernizáció, a tudástőke fejlesztése és a vállalkozói terhek további csökkentése. Egy esetleges, a gazdasági realitásoktól elszakadó, kényszerített béremelés (a minimális bértételek tekintetében) a gazdasági egyensúlyi helyzet felbomlásához, a növekedési pálya megtöréséhez és a foglalkoztatási helyzet romlásához vezetne, amely végző soron a társadalmi felzárkózást és a már elért jóléti szintet is veszélyeztetné. A jelenlegi sok szempontból bizonytalan világgazdasági helyzetben kiemelten fontos a magyar társadalom és gazdaság minden szereplőjének a féken tartott infláció és a stabil, és egyben versenyképes hazai fizetőeszköz, a forint. Ezeket a célkitűzéseket egy átgondolt bérmegállapodással segíthetik az érdekképviseltek és a kormányzat.

A VKF reprezentatív munkaadói érdekképviselői – az ÁFEOSZ-COOP Szövetség, az MGYOSZ és a VOSZ – továbbra is a munkavállalói érdekképviseltekkel és a kormányzattal kialakult, magas színvonalú, szakmai és tudományos megalapozottságú társadalmi párbeszédet

és közös döntéshozatalt tartják a felelős gazdaságfejlesztés letéteményesének, így a bértárgyalásokat is ebben a körben kívánják megvalósítani. Továbbra is távol tartjuk magunkat azoktól a politikai felhangú megnyilvánulásoktól, amelyek nem a gazdasággal, a társadalmi jólét megalapozásával foglalkoznak, amelyek személyes ambíciókat szolgálnak. A civilizált kommunikáció, a más szereplők

respektusát indokolatlanul nem sértő nyilvános megszólalások jellemezték eddig (az üdítő kivételek egyikeként) az érdekviseletek egymás közötti, és a kormányzattal a VKF platformján folyó egyeztetéseket.

Ezúton, közösen indítványozzuk, hogy a VKF az év eleji megállapodásban foglaltak szerint kerüljön összehívásra, hogy a gazdasági folyamatok és helyzet áttekin-

tése után érdemi párbeszéd kezdődjön a bérek jövőbeni alakulásáról.

ÁFEOSZ-COOP Szövetség
MGYOSZ • VOSZ

* a kamara nem önkéntes szerveződé-
sen alapuló munkaadói érdekvise-
let, hanem mint köztestület, az állam
által átadott feladatokat lát el.

Dr. Rolek Ferenc a Portfolionak: A 200 ezres minimálbérhez a munkáltatói járulék jelentős csökkentése kell

Nem tartjuk elképzelhetetlennek, hogy jövőre meg lehet valósítani a 200 ezer forintos minimálbért, azonban ez nem egy elhatározás, döntés kérdése, hanem a feltételektől függ – mondta a Portfolionak adott interjújában Rolek Ferenc, a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének (MGYOSZ) alelnöke. A 200 ezer forintos minimálbér megvalósításához nagyon jelentős könnyítések szükségesek. Egy olyan megállapodásra van szükség a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumának (VKF) keretében, mint amelynek mentén az elmúlt 5 évben is nőtt a minimálbér” – mondta Rolek, aki a munkaadók terheinek mérsékléséhez, a szociális hozzájárulási adó csökkenéséhez kötné a béralkutat. A vállalatok jelentős része járulékcsonkítás nélkül nem bírja ki, ha egyik évről a másikra 20%-kal nőnek a bérköltségek – hangsúlyozta az alelnök a Portfolionak. A minimálbér ilyen arányú emelése ugyanis hasonló béremelési igényeket eredményezne az 500-600 ezer forintos bérszintig bezárólag. Sokan szeretnék, hogy növekedjenek a bérek, de a gazdasági szereplők jelentős része ezt a jelen körülmények között nem tudja kigazdálkodni – fogalmazott az alelnök. Úgy véli, hogy 5 százalékpontos szocho-csökkentésre legalább szükség lenne ahhoz, hogy 200 ezerre nőjön a minimálbér.

Jelentős könnyítések nélkül nem tudna minden vállalkozás életben maradni – hangsúlyozta az MGYOSZ alelnöke. Véleménye szerint nagyon sok trükközéshez vezetne azoknak a cégeknek a körében, amelyek gyengébb pénzügyi hely-

zetben vannak. Ha a minimálbér 20%-kal nőne, akkor valahol nagyon jelentős költségcsökkentést kellene végrehajtani, ez pedig érinteni fogja a munkavállalói létszámot is. A leépítések mellett vállalati csődök is lennének a béremelés miatt – vélekedett.”

A teljes interjú itt elolvasható:

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20210906/rolek-csodokat-hoz-a-200-ezres-minimalber-a-munkaltatoi-jarulek-jelentos-csokkentese-nelkul-499202>

Next Generation EU:

Az EB 250 milliárd euró értékű zöldkötvény kibocsátására készül

Az Európai Bizottság szeptember 7-én független szakértők által értékelt zöldkötvény-kibocsátási keretet fogadott el, és ezzel fontos lépést tett a 250 milliárd euró értékű zöldkötvény tervezett kibocsátása felé. Ez az összeg a Next Generation EU teljes értékpapír-kibocsátásának 30%-át teszi ki. A kibocsátási keret garantálja a befektetőknek, hogy a kötvényekből befolyt összegek környezetkímélő, illetve a zöld átállást segítő projektek céljait szolgálják majd.

A keret elfogadását követően a Bizottság – a piaci feltételekre is figyelemmel – már októberben kibocsátja az első zöldkötvényeket. A Bizottság korábbi ígéretének megfelelően felülvizsgálta a helyreállítás 2021. évi finanszírozására vonatkozó tervét is, és megerősítette azt a szándékát, hogy idén összesen mintegy 80 milliárd euró értékben hosszú lejáratú kötvényeket, továbbá több tízmilliárd euró értékben rövid lejáratú uniós kincstárjegyeket fog kibocsátani.

A kincstárjegyeket a Bizottság kizárólag árveréseken fogja értékesíteni, melyek közül az első szeptember 15-én lesz. A kincstárjegyeket jellemzően havonta kétszer, a hónap első és harmadik szerdáján fogják árverésre bocsátani. A kötvényeket árverés és konzorciális kibocsátás útján fogja értékesíteni a Bizottság. A közzétett kibocsátási naptár szerint a Bizottság főszabályként havonta egy kötvényárverést és egy konzorciális kötvénykibocsátást fog szervezni.

PIACI SZTENDERDHEZ IGAZODVA

A Next Generation EU helyreállítási eszköz céljait szolgáló, szeptember 7-én elfogadott zöldkötvény-kibocsátási keret a zöld kötvények egy piaci sztenderdjével, a Nemzetközi Tőkepiaci Szövetség (ICMA) zöldkötvényekre vonatkozó alapelveivel összhangban készült.

A helyes piaci gyakorlatnak megfelelően a keretet felülvizsgálta egy második szakértő, a Moody's ESG Solutions-höz tartozó Vigeo Eiris, amely úgy véli, hogy a keret igazodik az ICMA zöldkötvény-alapelveihez, összhangban van az EU tágabb környezetvédelmi, társadalmi és irányítási stratégiájával, és jelentősen előmozdítja a fenntarthatóságot.

A zöldkötvény-kibocsátási keretet a lehető legnagyobb mértékben hozzáigazították az uniós zöldkötvénytandardhoz. Az uniós zöldkötvény-standardra vonatkozó javaslatot a Bizottság 2021 júliusában terjesztette elő, az Európai Parlament és a Tanács közös döntési eljárás keretében elfogadta, hatálybalépésére a kapcsolódó végrehajtási időszak után kerül sor. Az említett igazodás többek között abban mutatkozik meg, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz – a világjárvány utáni európai újjáépítés elsődleges eszköze – keretében támogatható beruházások egy része az uniós taxonómia technikai átvilágítási kritériumain alapszik.

KILENC KATEGÓRIA

Az elfogadott keret világossá teszi a befektetői közösség számára, hogy a Next Generation EU céljait szolgáló zöldkötvény-kibocsátás révén előteremtett pénzforrásokat környezet-tudatos, a zöld átállást segítő projektek fogják

Johannes Hahn,
a költségvetésért és az
igazgatásért felelős biztos

felhasználni. A Next Generation EU zöldkötvényei révén befolyt összegek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz éghajlatváltozással kapcsolatos kiadásait fogják finanszírozni. Minden tagállamnak a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv – azaz a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz pénzeszközeinek elköltésére vonatkozó nemzeti ütemterv – legalább 37%-át éghajlat-politikai vonatkozású beruházásokra és reformokra kell fordítania. Több tagállam az előírtól nagyobb mértékű ráfordításokat tervez.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz szabályai értelmében a tagállamok jelentést tesznek a Bizottságnak az általuk eszközölt környezettudatos kiadásokról. A Bizottság ezeknek az információknak a segítségével szemlélteti a befektetőknek, hogyan szolgálják a zöldkötvényből származó bevételek a zöld átállást. Az adatszolgáltatás a Next Generation EU zöldkötvény-kibocsátási keretében meghatározott kilenc kategórián alapul majd, melyek közül a legnagyobb részt a tiszta energia, az energiahatékonyság és a tiszta közlekedés teszi ki.

JELENTÉSTÉTEL

A bevált gyakorlatnak megfelelően a Bizottság jelentést fog tenni a zöldkötvényekből származó források elosztásáról és az azokat felhasználó projektek hatásáról egyaránt. Ami a források elosztását illeti, a Bizottság a tagállamok zöld projektekre fordított kiadásaira vonatkozó adatokat fogja alapul venni a jelentés elkészítéséhez. A források elosztásáról szóló jelentést független külső ellenőr fogja megvizsgálni.

A hatásvizsgálati jelentést a Bizottság különböző szervezeti egységei közösen készítik majd, kiaknázva az intézmény egészének széles körű szakértelmét. A jelentésből a Next Generation EU zöldkötvényeibe befektetők fel fogják tudni mérni az általuk eszközölt befektetések kedvező hatását. Annak biztosítására, hogy a hatásvizsgálati jelentés érdemi, elfogulatlan és pontos legyen, az Európai Bizottság ki fogja kérni független szakértők véleményét. Ennek alapján a Bizottság közzé fogja tenni, hogy a Next Generation EU zöldkötvényeiből származó bevételeket hogyan osztották fel a különböző befektetési kategóriák és tagállamok között. A Bizottság, miután közzétette a keretet, hamarosan megkezdi a Next Generation EU zöldkötvényeinek kibocsátását, melynek első köre 2021 októberében esedékes, konzorciális kibocsátás formájában.

ELŐZMÉNYEK

A Next Generation EU folyó áron mintegy 800 milliárd euró összegű ideiglenes helyreállítási eszköz Európa koronavírus-világjárványból való kilábalásának támogatására, valamint egy zöldebb, digitálisabb és reziliensebb Európa kiépítésének elősegítésére. A Next Generation EU finanszírozása érdekében az Európai Bizottság – az EU nevében – a tőkepiacokról fog 800 milliárd euró összegig terjedő forrást bevonni a 2026 végéig hátralévő időszakban. A keretből 385,2 milliárd euró kölcsönök, 421,5 milliárd euró pedig vissza nem térítendő támogatások formájában lesz elérhető a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és az uniós költségvetés által finanszírozott más programok keretében. Ez évente átlagosan mintegy 150 milliárd euró összegű hitelfelvételi volument jelent.

Tekintettel a végrehajtandó hitelfelvételi műveletek volumenére, gyakoriságára és összetettségére, a Bizottság követni fogja a nagy és gyakori kibocsátók által alkalmazott bevált gyakorlatokat, és diverzifikált finanszírozási stratégiát hajt végre. 2020 szeptemberében az Európai Bizottság bejelentette, hogy a Next Generation EU forrásainak 30%-át zöldkötvények kibocsátása révén szándékozik előteremteni, és az így befolyt összegeket – a fenntarthatóság iránti elkötelezettségének egyértelmű tanúbizonyságaként – környezettudatos beruházások és reformok finanszírozására kívánja fordítani.

EB magyarországi képviselője

INDUL AZ AUKCIÓS PLATFORM

„2026 közepéig az EU 250 milliárd euró összegig terjedő zöldkötvény-kibocsátást tervez végrehajtani, és ezzel a világ legnagyobb zöldkötvény-kibocsátójává fog válni. Ez jól tükrözi a fenntarthatóság iránti elkötelezettségünket, és kiemelt helyet biztosít a fenntartható finanszírozásnak az EU helyreállítási erőfeszítései között. Jó hír az aukciós platformunk beindítása, mely még inkább növelni fogja az uniós értékpapírok vonzerejét, és tartós hatást fog gyakorolni az EU tőkepiacaira” – nyilatkozta Johannes Hahn, a költségvetésért és az igazgatásért felelős biztos.

Felkészülés a mesterséges intelligencia korára

„A 21. században és utána az MI lesz a legfőbb forrása annak az erőnek, amely a politikát, az üzleti életet és a társadalmat hajtja. Átírja a szabályokat, és arra kényszerít bennünket, hogy – habozás és fontolgtatás nélkül – arra használjuk elménket, hogy hipersebességgel alkalmazkodjunk a mindenütt jelenlévő MI új paradigmájához. A szerzők itt arra vállalkoznak, hogy közérthetővé tegyék az MI-t, különösen annak hatását a jelenre és a közeljövőre” – idézet a Goodreads ajánlójából.

A szerzők legfőbb mondanivalója:
„Fel kell készülnünk arra a pillanatra, amikor a számítógépek talán egyenlőkké válnak velünk, vagy akár túl is szárnyalhatnak minket.”

Az alcím markáns programnyilatkozat, amely a szerzők világlátását tükrözi: van lehetőségünk átvenni az uralmat dolgaink alakulása felett. Ezzel cseng össze előszó és e könyv kimondott célja is: „A könyv két jó barát műve, akik egy óriási kiterjedésű, komplex és nehezen átlátható téma, az MI áttekintésére tettek kísérletet. Célunk e tudásterület hozzáférhetővé tétele a felelős értelmiségiek számára világszerte. Ennek megfelelően az általunk kívánatosnak tartott cselekvési terv felvázolásával próbálkoztunk.”

„Elsődleges célunk a már napjainkban is formálódó folyamatok pontos meghatározása, hogy a jelenleg rendelkezésünkre álló adatok és tudás birtokában vázolhassunk fel forgatókönyveket és pályáveket. Úgy véljük, az MI leginkább figyelemre méltó aspektusait a hatalma és hatása jelentik. Mindezt kiegyensúlyozottan közelítjük meg: miközben figyelmet fordítunk a filozófiai vonatkozásokra, az iparágak széles köréből hozunk példákat az MI felhasználási módzataira.” (De: látjuk, pár évtized alatt világfelforgató új technológiák és ágazatok emelkedtek fel döbbenetes sebességgel, s minden alappal várható, hogy a jövőben újonnan megjelenő innovációk alakítják a világot. Mennyire lehet így a jövőbe látni a hírhedt technológiai szingularitás innenső oldaláról? – OP)

„Korunk központi kérdése: ki formálhatja az MI-t? Ahhoz, hogy felkészüljünk és részt vehessünk az általa bejárt pálya kialakításában, fel

**Tillesch György
– Omar Hatamleh:**

**MESTERSÉGES
INTELLIGENCIA**
Vegyük kezünkbe sorsunkat az MI korában

Libri Kiadó, 2021

kell tárnunk a természetét, a hatalmi szabályokat, a jelenlegi helyzetet és a valószínű forgatókönyveket.” Erről a felkészülésről szól, ebben igyekszik segíteni az egész könyv. Az MI egyre inkább szinte mindenben technikailag meghatározó tényezővé válik, ez pedig mérhetetlenül nagy hatalmat ad azoknak, akik formálhatják. Hol lesz ennek az erőközpontja: a társadalomban vagy a gazdaságban? A fejlődés eddigi menete világosan megmutatja: ami a gazdaságot uraló erők számára hasznosnak mutatkozik, azt bevezetik. A szerzőknek nagyon is igazuk van: ha fel sem készülünk erre kellőképpen, semmi esélyünk.

Megoldási keretrendszer: „Ez a könyv nem lenne teljes, amennyiben nem kínálnánk egy olyan megoldási keretrendszert, amely révén az emberiség felkészülhet az MI által hozott jövőre. Átfogó víziót, alapelveket és intézményi építőelemeket kínálunk a konstruktív globális vitához és implementációhoz.”

Ízelítő az MI várható munkaerőpiaci hatásáról: „Az ipari forradalom előestéjén a többség úgy vélte, hogy az automatizáció letarolja a munkaerőpiacot; végül nem így történt. A különbség abban rejlik, hogy most nem csupán a fizikai munka terén zajlik a vetélkedés, hanem a magas képzettséget és intellektuális képességeket igénylő állások kapcsán is.” (Igen, mert a munkaerő eddig átment olyan területekre, amelyen a gépek nem voltak versenyképesek. Vajon lesz, ahol az MI nem tudja majd felvenni a versenyt? – OP) Az Epilógus pedig áttekintést ad arról, mennyire tudta az MI segíteni már a COVID elleni harcot is.

Dr. Osman Péter